

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Факультет № 6
Кафедра соціології та психології*

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Юридична психологія»
обов'язкових компонент освітньої програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології (протокол від 15.08.2023 № 8)

Розробник:

Доцент кафедри соціології та психології, кандидат психологічних наук,
Бондаренко Л.О.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри педагогіки та психології Харківської державної академії фізичної культури, кандидат психологічних наук, доцент Павлик О. М.
2. Доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент Шиліна А. А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 11	05 Соціальні та поведінкові науки; 053 «Психологія»; Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс 4 Семестр 7 Види контролю: екзамен
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 32;		Лекції – 6;
Семінарські заняття – 32;		Семінарські заняття – 4;
Самостійна робота – 56;		Самостійна робота – 110;
Індивідуальні завдання: не передбачено навчальним планом		Індивідуальні завдання: не передбачено навчальним планом

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична психологія» є вивчення здобувачами вищої освіти закономірностей поведінки людей у системі правових відносин, структури й видів юридичної діяльності, формування адекватного уявлення про теоретичні та практичні психологічні аспекти юриспруденції та правоохоронної діяльності, про особливі правові аспекти людської діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни «Юридична психологія» є:

- цілеспрямоване оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями про основні форми та методи психології права, правової поведінки, сутність психологічних явищ, що складають правову частину суспільного життя, а також формування вмінь і навичок практичної роботи;
- вивчення психологічних механізмів протиправної поведінки; факторів, що сприяють формуванню злочинної мотивації та цілеспрямованості; способів їх профілактики;
- розробка психологічних методів визначення властивостей і станів особистості, а також вивчення їх впливу на поведінку особистості в криміногенній ситуації, що є необхідним для розуміння «людського фактора» в системі правових відносин та прийняття справедливих судових рішень, які стосуються прав та інтересів людей;

- вивчення психологічної структури професійної діяльності працівників правоохоронної системи (слідчих, адвокатів, суддів, прокурорів), здійснення професіографії та психографії їх діяльності;

- організація роботи з населенням із метою поширення психологічної освіти й проведення профілактики правопорушень серед різних груп громадян.

Міждисциплінарні зв'язки: Оскільки юридична психологія є галуззю загально психологічної науки, то вона має тісні зв'язки з іншими психологічними дисциплінами. А саме;

- з соціальною психологією, яка розкриває механізми спілкування й правової взаємодії людей у їх індивідуальній, груповій та суспільній діяльності;

- під час розгляду багатьох професійних питань юридична психологія спирається на відомості патопсихології та медичної психології, що розкривають роль механізмів патології психіки в розвитку протиправної поведінки;

- з віковою та педагогічною психологією, які розкривають вікові закономірності розвитку особистості та особливості виховання й навчання людини в різні періоди її життя;

- з психологією праці, яка розкриває професійну орієнтацію особистості, яка необхідна для професіографічного аналізу діяльності юриста;

- юридична психологія інтегрована в систему юридичних дисциплін, тому слід сказати на її взаємозв'язок із кримінальним правом і кримінальним процесом;

- тісний зв'язок спостерігається між юридичною психологією, криміналістикою та кримінологією. Історія розвитку криміналістики свідчить про значну роль психологічних факторів в організації скоєння злочинів, а також їх розслідування;

- слід зазначити про зв'язок юридичної психології з цивільним процесом і цивільним правом. Цивільний процес має свої специфічні особливості при розгляді пізнавально-психологічної діяльності;

- в цілому ряді аспектів юридична психологія взаємодіє з соціологією, фізіологією ЦНС та ВНД.

Очікувані результати навчання: В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- визначення юридичної психології;
- предмет юридичної психології та розуміти його інтегративність;
- основні напрямки юридичної психології;
- методи експертного психологічного дослідження;
- психологічні аспекти правоохоронної діяльності;
- психологію особистості правопорушника;
- психологічні особливості особистості правопорушника та злочинних груп; закономірності індивідуально- і соціально-психологічних явищ у правоохоронній і правозастосовній діяльності;
- психологічні аспекти слідчих дій.

вміти:

- використовувати психологічні методи у юридичній (правоохоронній) діяльності;
- аналізувати психологічний стан особистості;
- надавати психологічну допомогу в екстремальних умовах;
- встановлювати психологічний контакт з фігурантами кримінальної справи;
- застосовувати методи психологічного впливу на особистість;
- складати поведінковий портрет;
- складати психологічний портрет правопорушників (злочинців) з різною антисуспільною спрямованістю особистості;
- розробляти професіограму та психограму.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	
Загальні Компетентності (ЗК)	ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК5	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК8	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК9	Здатність працювати в команді.
	ЗК10	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК11	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
	СК2	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
	СК3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
	СК4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК10	Здатність адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.
	СК11	Здатність дотримуватися норм професійної етики.
	СК12	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема № 1. Юридична психологія як наука.

Предмет, об'єкт та задачі юридичної психології. Історія розвитку юридичної психології. Система юридичної психології. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.

Тема № 2. Методологічні основи юридичної психології.

Методологічні основи юридичної психології. Методи юридичної психології. Система та класифікація методів юридичної психології. Пізнавальна функція методів юридичної психології. Методи експерименту та спостереження. Метод бесіди та інтерв'ювання. Метод незалежних характеристик. Методи впливу.

Тема № 3. Правова культура особистості.

Правова культура особистості. Правова свідомість. Правова культура суспільства. Структура правової культури суспільства. Правосвідомість. Функції правосвідомості. Правокультурна особистість.

Тема № 4. Психологія правопорушень та юридичної діяльності. Правова психологія.

Психологія правопорушень. Основні поняття. Поняття конкретного правопорушення і аналіз злочинної поведінки. Психологічна структура злочинної дії. Психологія юридичної діяльності. Правова психологія.

Тема № 5. Особистість і структура її психологічних властивостей.

Психологія особистості і діяльності. Особистісний підхід в психології. Поняття і структура діяльності. Емоційно-вольові процеси і стани. Пам'ять. Поведінка людини в конфліктних ситуаціях. Особистість і структура її психічних властивостей. Темперамент. Поняття і структура характеру. Поняття здібностей та закономірності формування.

Тема № 6. Психологічні основи процесуальної діяльності. Поняття професіограми.

Психологічна характеристика процесуальної діяльності. Особливі умови процесуальної діяльності як професії. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі. Поняття професіограми. Психологія планування та організації процесуальної діяльності.

Тема № 7. Психологія слідчої (судової) діяльності.

Види слідчої (судової) діяльності. Пізнавальна діяльність. Конструктивна діяльність. Комунікативна діяльність. Посвідчувальна діяльність. Психологія учасників розслідування злочинів. Психологічні особливості особи слідчого. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти. Психологія потерпілого та свідка. Провокуюча поведінка, види віктимності. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій. Психологія огляду місця події. Психологічні основи допиту. Психологія очної ставки. Психологія пред'явлення для впізнання. Психологія відтворення обстановки та обставин подій. Психологія обшуку. Психологічні основи доказування. Процес формування показань.

Тема № 8. Судово-психологічна експертиза.

Судово-психологічна експертиза. Поняття і компетенція СПЕ. Методи СПЕ. Призначення СПЕ та організація її провадження.

Тема № 9. Психологія судової діяльності.

Психологія судової діяльності. Психологія судді. Психологічні особливості судового процесу. Психологія прийняття рішення судом. Психологія особи підсудного. Психологія судових дій. Психологічні основи судового допиту. Перехресний допит. Психологічні основи очної ставки у суді. Психологічні основи судового огляду.

Тема № 10. Кримінальна психологія.

Психологія злочинної діяльності. Психологічна структура злочину. Психологічні наслідки злочину. Психологія особи злочинця. Поняття особи злочинця. Класифікація злочинних типів. Психологія окремих категорій злочинців.

Тема № 11. Пенітенціарна психологія.

Основи пенітенціарної психології. Сутність пенітенціарної психології. Методи впливу на особу засудженого в установах виконання покарань. Психологія особи засудженого. Колективи засуджених та їх психологія. Вплив соціальної ізоляції на особу. Психологія тюремного побуту. Психологічні основи ресоціалізації.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни	Вид контролю
--------------------------------	---	--------------

	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 7							
Тема № 1Юридична психологія як наука.	10	2	2			6	екзамен
Тема № 2. Методологічні основи юридичної психології.	10	2	2			6	
Тема № 3. Правова культура особистості.	10	2	2			6	
Тема № 4. Психологія правопорушень та юридичної діяльності. Правова психологія.	10	2	2			6	
Тема № 5. Особистість і структура її психологічних властивостей.	12	4	4			4	
Тема № 6 Психологічні основи процесуальної діяльності. Поняття професіограми..	10	2	2			6	
Тема № 7 Психологія слідчої діяльності.	12	4	4			4	
Тема № 8 Судово-психологічна експертиза.	10	2	2			6	
Тема № 9 Психологія судової діяльності.	12	4	4			4	
Тема № 10 Кримінальна психологія.	12	4	4			4	
Тема № 11 Пенітенціарна психологія	12	4	4			4	
Всього за семестр № 7	120	32	32			56	

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю	
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		Самостійна робота
Семестр № 7							
Тема № 1Юридична психологія як наука.	10					10	екзамен
Тема № 2. Методологічні основи юридичної психології.	10	2				8	
Тема № 3. Правова культура особистості.	10					10	
Тема № 4. Психологія правопорушень та юридичної діяльності. Правова психологія.	10					10	
Тема № 5. Особистість і структура її психологічних властивостей.	12					12	
Тема № 6 Психологічні основи процесуальної діяльності. Поняття професіограми..	10					10	
Тема № 7 Психологія слідчої діяльності.	12	2	2			8	
Тема № 8 Судово-психологічна експертиза.	10					10	
Тема № 9 Психологія судової діяльності.	12	2	2			8	
Тема № 10 Кримінальна психологія.	12					12	
Тема № 11 Пенітенціарна психологія	12					12	
Всього за семестр № 7	120	6	4			110	

4.1.4. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1 Юридична психологія як наука.		
	Завдання на самостійну роботу за темою. Підготувати відповіді на питання. 1. Предмет юридичної психології 2. Система юридичної психології. 3. Зв'язок юридичної психології з іншими науками. 4. Історія розвитку юридичної психології. 5. Етапи розвитку юридичної психології. 6. Завдання та сучасні проблеми юридичної психології як міждисциплінарної галузі знань. 7. Вклад А.Ф. Коні в розвиток юридичної психології. 8. Погляди вчених В. Штерна та Ч. Ломброзо. 9. Оформлення юридичної психології як науки. 10. Проблеми, які вирішує юридична психологія	1,2,3,4,5,6- основна-7,8,11- додаткова література
Тема № 2 Методологічні основи юридичної психології.		
	Завдання на самостійну роботу за темою Підготувати відповіді на питання. 1. Методи юридичної психології. 2. Система та класифікація методів юридичної психології. 3. Поняття методологія, методика і метод в юридичній психології. 4. Практичне значення методу тестування у юридичній психології. 5. Методи психологічного впливу, які допустимі в кримінальному судочинстві. 6. Пізнавальна функція методів юридичної психології. 7. Метод спостереження. 8. Анкетний метод. 9. Експериментальний метод.	1,2,3,4,5,6- основна; 8, 9,11,12- додаткова література.
Тема № 3 Правова культура особистості.		
	Завдання на самостійну роботу за темою. Підготувати відповіді на питання. 1. Поняття правової психології. 2. Поняття правової культури особистості. 3. Правова культура суспільства. Основні блоки правосвідомості. 4. Основні функції та структура правосвідомості. 5. Структура (елементи) правової культури особистості. 6. Правова свідомість (правосвідомість). 6. Поведінкова частина правосвідомості. 7. Основні функції правосвідомості. 8. Структуру правової свідомості.	1,2,3,4,5,6- основна; 7, 9,10- додаткова література.
Тема № 4 Психологія правопорушень та юридичної діяльності.		

Правова психологія.		
	Завдання на самостійну роботу за темою. Підготувати відповіді на питання. 1. Психологія правопорушень, основні поняття. 2. Об'єктивні та психологічні (суб'єктивні) обставини правопорушень. 3. Поняття структури злочинної поведінки. 4. Психологічна суть злочинної поведінки. 5. Види людських дій. 6. Поняття конкретного правопорушення. 7. Склад правопорушення. 8. Ознаки суб'єктивної сторони правопорушення. 9. Об'єкт та об'єктивна сторона правопорушення. 10. Суб'єкт та суб'єктивна сторона правопорушення. 11. Поняття провини, мотиву і мети правопорушення. 12. Поняття злочину і проступку. 13. Розкрити основні причини правопорушень. 14. Психологічна структура злочинної дії. 15. Психологічна характеристика і аналіз злочинної дії. 16. Елементи психологічної структури злочину. 17. Поняття юридичної діяльності. 18. Основні риси юридичної діяльності. 19. Ознаки юридичної діяльності. 20. Види юридичної діяльності за інтелектуальним змістом. 21. Види юридичної діяльності за суб'єктами. 22. Види юридичної діяльності залежно від норм права. 23. Структура юридичної діяльності. 24. Суб'єкт юридичної діяльності. 25. Основні проблеми юридичної діяльності. 26. Поняття правової психології. 27. Поняття соціалізації. 28. Соціально-психологічні механізми соціалізації. 29. Поняття ресоціалізації та десоціалізації. 30. Соціалізація особистості. 31. Дефектність правової соціалізації. 32. Психологічна характеристика правосвідомості. 33. Структура правосвідомості. 34. Правова ідеологія і правова психологія з точки зору особливостей сприймання права. 35. Структура правової психології групи. 36. Структура правової психології особистості.	1,2,3,4,5,6-основна; 8,12 - додаткова література
Тема № 5 Особистість і структура її психологічних властивостей		
	Завдання на самостійну роботу за темою. Підготувати відповіді на питання. 1. Особистісний підхід в психології. 2. Поняття і структура діяльності. 3. Емоційно-вольові процеси і стани. 4. Пам'ять особистості.	1,2,3,4,5,6- основна; 7, 9,11,10- додаткова література.

		5. Поведінка людини в конфліктних ситуаціях. 6. Особистість і структура її психологічних властивостей. 7. Темперамент особистості. 8. Поняття і структура характеру. 9. Поняття здібностей та закономірності формування. 10. Категорія психічних явищ. 11. Розкрити поняття «професійна спрямованість». 12. Розкрити поняття «Діяльність». 13. Структура діяльності. 14. Поняття емоцій та почуттів. 15. Воля. 16. Функції емоцій. 17. Емоційний стрес. 18. Фрустрація. 19. Поняття «Критична життєва ситуація» та «психологічний захист». 20. Пам'ять.	
		Тема № 6 Психологічні основи процесуальної діяльності. Поняття професіограми	
		Завдання на самостійну роботу за темою. Підготувати відповіді на питання. 1. Психологічна характеристика процесуальної діяльності. 2. Особливі умови процесуальної діяльності як професії. 3. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі. 4. Поняття професіограми. 5. Психологічні основи доказування. 6. Психологія планування та організації процесуальної діяльності. 7. Мета і завдання процесуальної діяльності. 8. Психологічна характеристика процесуальної діяльності. 9. Поняття «Психограма». 10. Психологічні особливості діяльності слідчого в умовах тактичного ризику та інформаційної невизначеності 11. Матеріальні та ідеальні моделі.	1,2,3,4,5,6- основна; 7,8,9,10- додаткова література.
		Тема № 7 Психологія слідчої діяльності.	
		Завдання на самостійну роботу за темою. Підготувати відповіді на питання. 1. Види слідчої (судової) діяльності. 2. Пізнавальна діяльність. 3. Конструктивна діяльність. 4. Комунікативна діяльність. 5. Посвідчувальна діяльність. 6. Психологія учасників розслідування злочинів. 7. Психологічні особливості особи слідчого. 8. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти. 9. Психологія потерпілого та свідка. 10. Провокуюча поведінка, види віктимності.	1,2,3,4,5,6- основна; 7, 9,10- додаткова література.

	<ul style="list-style-type: none"> 11. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій. 12. Психологія огляду місця події. 13. Психологічні основи допиту. 14. Психологія очної ставки. 15. Психологія пред'явлення для впізнання. 16. Психологія відтворення обстановки та обставин подій. 17. Психологія обшуку. 18. Психологічні основи доказування. 19. Процес формування показань 	
	Тема № 8 Судово-психологічна експертиза.	
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність судово-психологічної експертизи. 2. Поняття і компетенція СПЕ. 3. Методи СПЕ. 4. Призначення СПЕ та організація її провадження. 5. Головні завдання СПЕ. 6. Процес призначення СПЕ. 7. Вимоги до формулювання запитань експерту. 8. Головні завдання судово-психологічної експертизи. 9. Орієнтовний перелік вирішуваних питань. 10. Що свідчить про потребу (підставу призначення) в психологічній експертизі. 	1,2,3,4,5,6- основна; 7, 9,10- додаткова література.
	Тема № 9 Психологія судової діяльності.	
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Психологія судової діяльності. 2. Психологія судді. 3. Психологічні особливості судового процесу. 4. Психологія прийняття рішення судом. 5. Психологія особи підсудного. 6. Психологія судових дій. 7. Психологічні основи судового допиту. Перехресний допит. 8. Психологічні основи очної ставки у суді. 9. Психологічні основи судового огляду. 	1,2,3,4,5,6- основна; 9,10,11- додаткова література.
	Тема № 10 Кримінальна психологія.	
	<p>Завдання на самостійну роботу за темою.</p> <p>Підготувати відповіді на питання.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Психологія злочинної діяльності. 2. Психологічна структура злочину. 3. Психологічні наслідки злочину. 4. Психологія особи злочинця. 5. Поняття особи злочинця. 6. Класифікація злочинних типів. 7. Психологія окремих категорій злочинців. 8. Дефекти соціалізації. 9. Мотив як елемент психологічного механізму. 	1,2,3,4,5,6- основна; 7, 9,12- додаткова література.

		10. Категорії ознак щодо структури особи злочинця. 11. Дефектність соціальної ідентифікації. 12. Організована злочинність.	
		Тема № 11 Пенітенціарна психологія.	
		Завдання на самостійну роботу за темою. Підготувати відповіді на питання. 1. Основи пенітенціарної психології. 2. Сутність пенітенціарної психології. 3. Методи впливу на особу засудженого в установах покарань. 4. Психологія особи засудженого. 5. Колективи засуджених та їх психологія. 6. Вплив соціальної ізоляції на особу. 7. Психологія тюремного побуту. 8. Психологічні основи ресоціалізації.	1,2,3,4,5,6- основна; 7, 8, 9,10- додаткова література.

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

(не передбачено навчальним планом)

5.1.2. Теми курсових робіт

(не передбачено навчальним планом)

5.1.3. Теми наукових робіт

(не передбачено навчальним планом)

6. Методи навчання

- лекції із застосуванням прозірок (мультимедійні та бінарні);
- семінарські заняття та моделювання ситуативних задач;
- конспектування лекцій та самостійне опрацювання лекційного матеріалу за власним конспектом лекцій;

- підготовка до семінарських занять;

- підготовка тематичних повідомлень;

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення:

- наукової літератури за темою;
- підбір матеріалів для підготовки наукових повідомлень;

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Предмет, об'єкт та задачі юридичної психології.
2. Історія розвитку юридичної психології.
3. Система юридичної психології.
4. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.
5. Завдання та сучасні проблеми юридичної психології як міждисциплінарної галузі знань.
6. Вклад А.Ф. Коні в розвиток юридичної психології.

7. Погляди вчених В. Штерна та Ч. Ломброзо.
8. Питання, які розглядає правова психологія.
9. Питання, які розглядає кримінальна психологія.
10. Питання, які розглядає судова психологія.
11. Питання, які розглядає пенітенціарна психологія.
12. Поняття психології юридичної праці.
13. Основні етапи розвитку юридичної психології.
14. Методологічні основи юридичної психології.
15. Методи юридичної психології.
16. Система та класифікація методів юридичної психології.
17. Правова культура особистості.
18. Поняття методології, методика і метод в юридичній психології.
19. Практичне значення методу тестування у юридичній психології.
20. Методи психологічного впливу, які допустимі в кримінальному судочинстві.
21. Пізнавальна функція методів юридичної психології.
22. Правова культура суспільства.
23. Правова свідомість та правова культура особистості.
24. Групова (колективна) правосвідомість.
25. Поняття та психологія правопорушення.
26. Поняття конкретного правопорушення і аналіз злочинної поведінки.
27. Психологічна структура злочинної дії.
28. Психологія юридичної діяльності.
29. Правова психологія.
30. Види юридичної діяльності.
31. Поняття соціалізації, десоціалізації, та ресоціалізації.
32. Дефектність правової соціалізації.
33. Особистісний підхід в психології.
34. Поняття і структура діяльності.
35. Співвідношення волі і свідомості особи юриста.
36. Етапи формування складного вольового акту особи юриста.
37. Емоційно-вольові процеси і стани. Пам'ять.
38. Поведінка людини в конфліктних ситуаціях.
39. Особистість і структура її психічних властивостей.
40. Темперамент.
41. Поняття і структура характеру.
42. Поняття здібностей та закономірності формування.
43. Психологічна характеристика процесуальної діяльності.
44. Поняття процесуальної діяльності. Особливі умови процесуальної діяльності як професії.
45. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі. Поняття професіограми.
46. Психологічні основи доказування.
47. Психологія планування та організації процесуальної діяльності.

48. Види слідчої (судової) діяльності.
49. Пізнавальна діяльність.
50. Конструктивна діяльність.
51. Комунікативна діяльність.
52. Посвідчувальна діяльність.
53. Психологія слідчої діяльності.
54. Психологія учасників розслідування злочинів.
55. Психологічні особливості особи слідчого.
56. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти.
57. Психологія потерпілого та свідка. Провокуюча поведінка, види віктимності.
58. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій.
59. Психологія огляду місця події.
60. Психологічні основи допиту.
61. Взаємозв'язок психології особи злочинця і змісту відображення місця події.
62. Мета здійснення діагностики особи допитуваного.
63. Психологічний зміст стадій формування показань.
64. Чинники, що впливають на повноту і адекватність сприйняття.
65. Прийоми встановлення психологічного контакту у судово-слідчій діяльності.
66. Зміст понять «рефлексивне мислення» і «рефлексивне управління».
67. Сутність прийому «словесна розвідка».
68. Психологія очної ставки.
69. Психологія пред'явлення для впізнання.
70. Психологія відтворення обстановки та обставин подій.
71. Психологія обшуку.
72. Судово-психологічна експертиза.
73. Поняття і компетенція СПЕ.
74. Методи СПЕ.
75. Призначення СПЕ та організація її провадження.
76. Психологія судової діяльності.
77. Психологія судді.
78. Психологічні особливості судового процесу.
79. Психологія прийняття рішення судом.
80. Психологія особи підсудного.
81. Психологія судових дій.
82. Психологічні основи судового допиту Перехресний допит.
83. Психологічні основи очної ставки у суді.
84. Психологічні основи судового огляду.
85. Психологія злочинної діяльності.
86. Психологічна структура злочину.
87. Психологічні наслідки злочину.
88. Психологія особи злочинця.
89. Поняття особи злочинця.

- 90.Класифікація злочинних типів.
- 91.Психологія окремих категорій злочинців.
- 92.Основи пенітенціарної психології.
- 93.Сутність пенітенціарної психології.
- 94.Методи впливу на особу засудженого в установах виконання покарань.
- 95.Психологія особи засудженого.
- 96.Колективи засуджених та їх психологія.
- 97.Вплив соціальної ізоляції на особу.
- 98.Психологія тюремного побуту.
- 99.Психологічні основи ресоціалізації засуджених.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль - 50 балів
- підсумковий контроль 50 балів.

Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни за семестр, визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені).

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті, які поширюється на дисципліни обов'язкової та вибіркової компонент, що за тематикою та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим розділам, темам, індивідуальним завданням (курсова робота, контрольна робота тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) конкретної навчальної дисципліни. (Посилання на Положення про порядок визнання в Харківському національному університеті внутрішніх справ **результатів** навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті http://univd.edu.ua/files/generaldocs/non_formal_education.pdf)

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських занять;
- якості виконання самостійної роботи;
- оцінка роботи в малих групах.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших

компетентностей з навчальної дисципліни, рівень самостійної підготовки до занять.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські) самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. ***Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Умови визначення навчального рейтингу здобувача, а також вимоги і критерії оцінювання деталізовані нижче.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ			
Види роботи	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Робота на лекційному занятті	16	1	16
Робота на семінарському занятті	16	1	16
Тестові завдання до тем	11	1,63	18
Екзаменаційне тестування	1	50	50
Разом:			100
ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ			
Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання	

Робота на лекційному занятті	1	Здобувач присутній на лекції, демонструє уважність, зацікавленість, веде конспект лекції, не відволікаються від ходу лекції на сторонні справи.
	0	Здобувач не проявляє активності на занятті.
Робота на семінарському занятті	1	Здобувач гарно володіє матеріалом лекційного заняття, при підготовці до заняття використовував не тільки лекційний матеріал, а й додаткову літературу за навчальною дисципліною; під час заняття проявляє високу активність, розгорнуто і обґрунтовано відповідає на поточні та додаткові запитання викладача, бере участь у дискусіях.
	0,5	Здобувач не проявляє високої активності під час заняття, втім демонструє уважність і не відволікався від ходу заняття на сторонні справи; на питання викладача відповідає добре, але не у повному обсязі або з незначними помилками.
	0	Здобувач не проявляє активності на занятті, не бере участь у передбачуваних змістом цього заняття видах робіт, відповіді на питання викладача містять суттєві помилки.
Тестування за темою	1,63	Здобувач правильно відповів на 10-11 тестових завдань (з 11-ти можливих).
	1	Здобувач правильно відповів на 7-9 тестових завдань
	0,5	Здобувач правильно відповів на 5-6 тестових завдань.
	0	Здобувач дав правильні відповіді менше, ніж на 5 тестових завдань.
Підсумкове тестування (залік)	1- 50	Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Підсумковий контроль **екзамен** проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах. Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю екзамену обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився». Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамену) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену допускається не більше двох разів з загальної психології: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник кафедри та 2 науково-

педагогічних працівника.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками.
80-84			
75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань

21-40		не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1-20	F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10.Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Бандурки ; О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, С. М. Князев, та ін.; передм. О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 242 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2500>
2. Бочелюк В. Й. Юридична психологія : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 336 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/50_1-uridichna_psihologiya-Bocheluk.pdf
3. Коновалова В.О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія підручник. Харків: «Право», 2019. 240 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Konovalova_Violetta/Yurydychna_psykholohiia.pdf?PHPSESSID=nj6ug6ammcd6ue7dv5mqs5apt5
4. Маркіна Л.Л. Юридична психологія : конспект лекцій. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. 91 с. <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/0930/1.1.pdf>.
5. Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. Юридична психологія : підручник. Харків : Право, 2019. 295 с. URL: <http://yport.inf.ua/yuridichna-psihologiya.html>
6. Шинкаренко І.О. Юридична психологія : конспект лекцій. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. 174 с. https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/yp_23_11.1.pdf

Додаткова

7. Берестенко О. Г. Культура професійного спілкування : навч.-метод.

посіб. для студ. ден. та заоч. форм навчання всіх спец. гуманіт. профілю / Держ. закл. „Луган. нац. унт імені Тараса Шевченка”. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 299 с.

8. Бондаренко Л.О. Психолого-правова деонтологія як етична основа діяльності практичного психолога у правоохоронній системі. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського Серія: Том 34 (73). № 2. 2023. С. 75 - 79. URL:

http://www.psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/2_2023/14.pdf

9. Горбенко Д. А. Організаційно-правові та методичні засади удосконалення діяльності психологічної служби МВС України. дис...канд. псих. наук : 19.00.06 / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2018. 307 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/5200/6/%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%95%D0%A0%D0%A2%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%AF%20%D0%93%D0%BE%D1%80%D0%B1%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

10. Ніколаєнко С.І, Ніколаєнко С.О. Юридична психологія : навчально-методичний посібник щодо самостійного вивчення дисципліни. Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” : Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2014. 145 с. URL: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/50590/6/Nikolaienko_Yurydychna_psykholohiia.pdf;jsessionid=9DB9E95DD193EBBE54CC44D0871BAC91.

11. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти : навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. проф. В.К. Грищука. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 328 с. URL: http://www.college-business.dp.ua/docs/other_information_237.pdf.

12. Столяренко О. Б. Психологія особистості : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 280 с. URL: <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

13. Пошукова система Google Академія (Google Scholar). URL: <http://scholar.google.com>.

14. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.